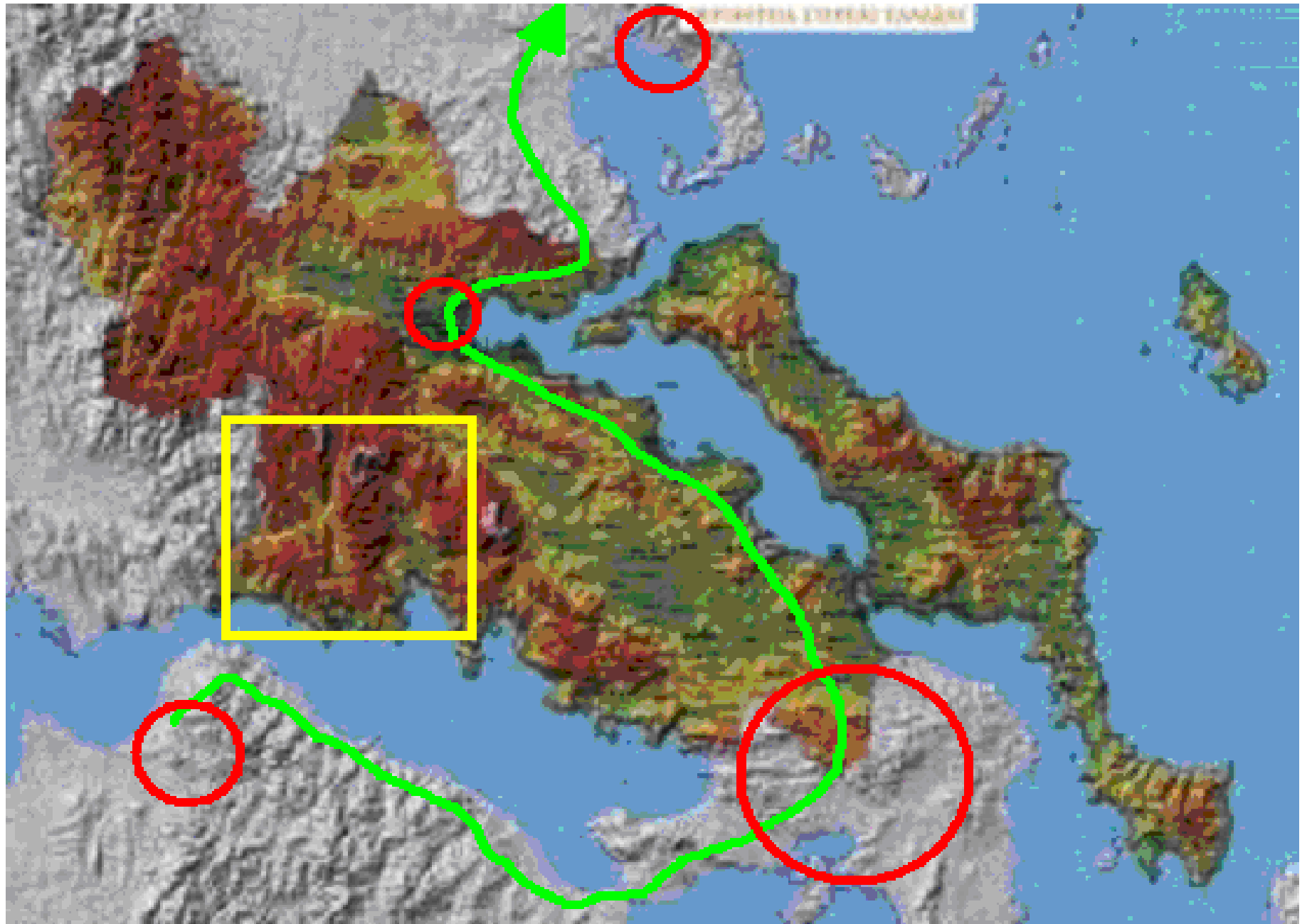

Ορυκτές Πρώτες Υλές και Χωροταξικός Σχεδιασμός
Παρασκευή 9 Νοεμβρίου 2018

"Ο νομός Φωκίδας ως περίπτωση συγκερασμού
χωρικών διεκδικήσεων υπερ-εθνικής εμβέλειας-
Η εξόρυξη βωξίτη σε συνθήκες υπερ-ρύθμισης

Λένα Κάρκα
Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π.
Δρ Γεωγραφίας Πανεπ. Paris I - Panthéon - Sorbonne

Η αναπτυξιακή δυναμική του νομού

Δυσμενή χαρακτηριστικά

- γεωγραφική θέση μακριά από βασικούς αναπτυξιακούς άξονες,
- ορεινό του εδάφους,
- πεδιάδα Αμφισσας,
- περιορισμένο εύρος της παράκτιας ζώνης (με εξαίρεση το νοτιοανατολικό άκρο του νομού).
- Μικρή πληθυσμιακή βάση
- Δυσμενείς δημογραφικές εξελίξεις

Πόροι υπερ-εθνικής εμβέλειας

Βωξίτης (κρίσιμο ορυκτό)

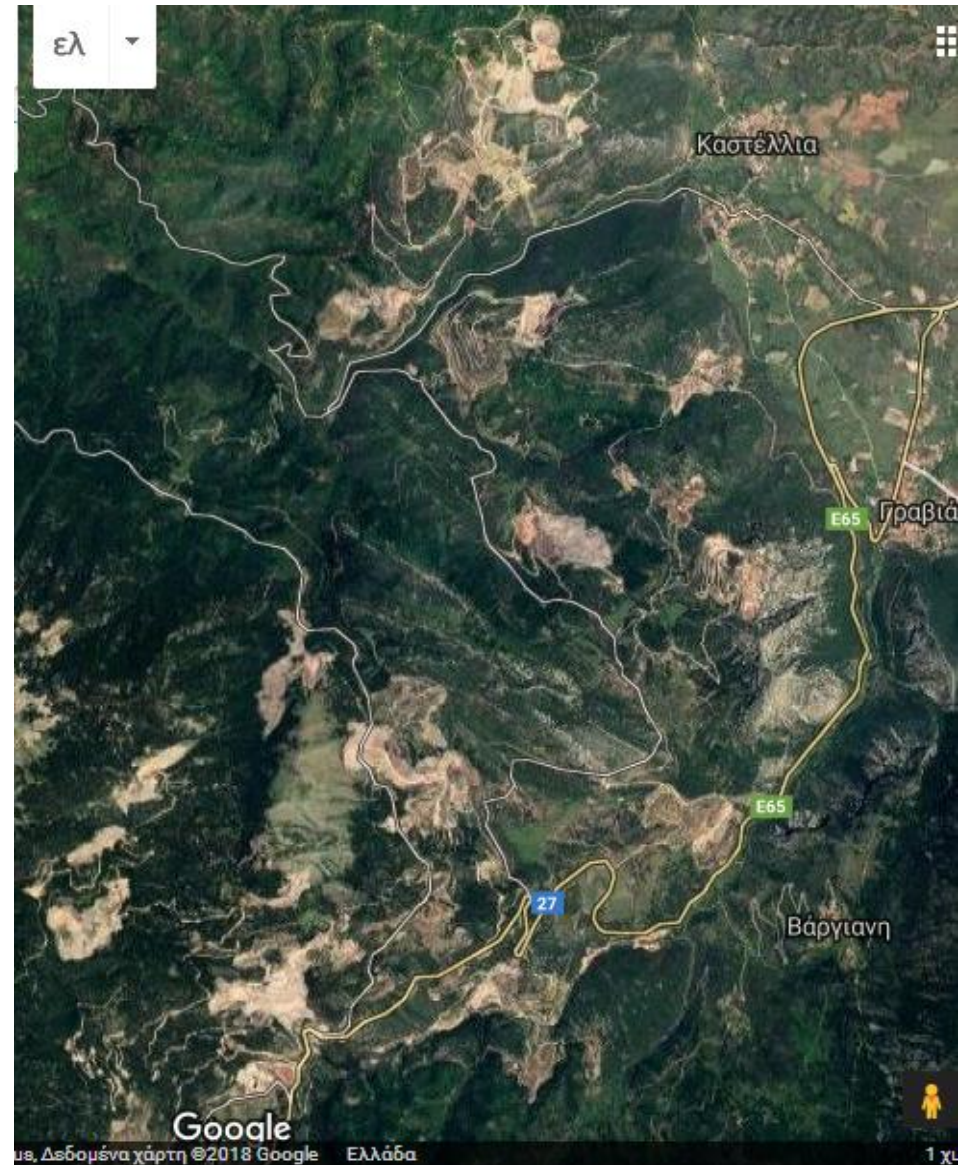
Πολιτιστικό κεφάλαιο

Φυσικό κεφάλαιο

Βωξιτικά κοιτάσματα

- Στο νομό Φωκίδας εντοπίζονται τα πλουσιότερα κοιτάσματα βωξίτη της χώρας. Εναρξη εκμετάλλευσης το 1935 - εντατικοποίηση τη δεκαετία 1950 - ακμή τη δεκαετία 1970 – 1980
- Τα κοιτάσματα εκτείνονται σε 3 γειτονικούς νομούς (Φωκίδα, Βοιωτία και Φθιώτιδα).
- Είναι μικρού έως μεσαίου μεγέθους και παρουσιάζουν μεγάλη γεωγραφική διασπορά.
- Εχουν εντοπιστεί 800 διαφορετικές εμφανίσεις με βέβαια αποθέματα της τάξης των 140 εκατομμυρίων τόννων.
- Κατά κανόνα γίνεται υπαίθρια εξόρυξη, αλλά τα τελευταία χρόνια έχει εντατικοποιηθεί η υπόγεια παραγωγή.

Αξιοποίηση βωξιτών

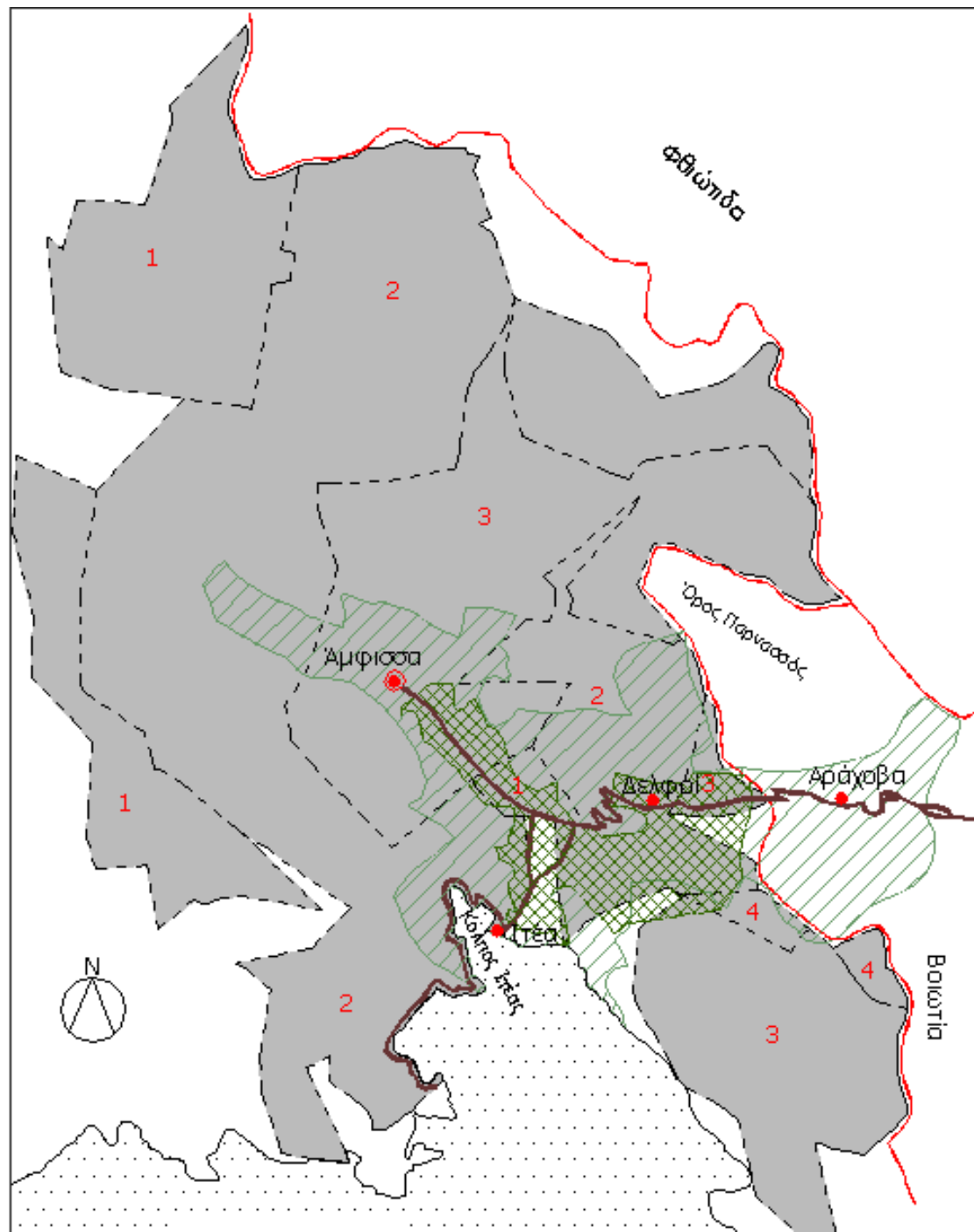
Η γεωγραφική διασπορά προκάλεσε μεγάλη επέκταση των παραχωρήσεων, οι οποίες καταλαμβάνουν έκταση περίπου 95.000 Ηα ή 45% της συνολικής έκτασης του νομού.

Σημειώνεται ότι οι επεμβάσεις εξόρυξης αναπτύσσονται σε πολύ μικρό ποσοστό της παραχωρούμενης έκτασης.

Καθετοποίηση με παραγωγή αλουμίνας δεν κατέστη δυνατή στο νομό.

Το σχέδιο εγκατάστασης μονάδας κοντά στους Δελφούς προκάλεσε σοβαρές αντιδράσεις, όχι μόνο στο εσωτερικό της χώρας, αλλά και διεθνώς (Le Monde 2.6.1986).

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Μεταλλευτικές Παραχωρήσεις
 - Ζώνη Προστασίας "B"
 - Ζώνη Προστασίας "A"
- Μεταλλευτικές Επιχειρήσεις
- Βωξίτες Ελευσίνας
 - Βωξίτες Παρνασσού
 - Βωξίτες Δελφοί - Δίστομο
 - Βωξίτες Ελικόνα
- Όρια Νομού
 - Οδικός Άξονας
 - Πόλεις
 - Πρωτεύουσα Νομού

ΧΑΡΤΗΣ

ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΕΣ
ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΖΩΝΗ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΛΦΙΚΟΥ
ΤΟΠΙΟΥ

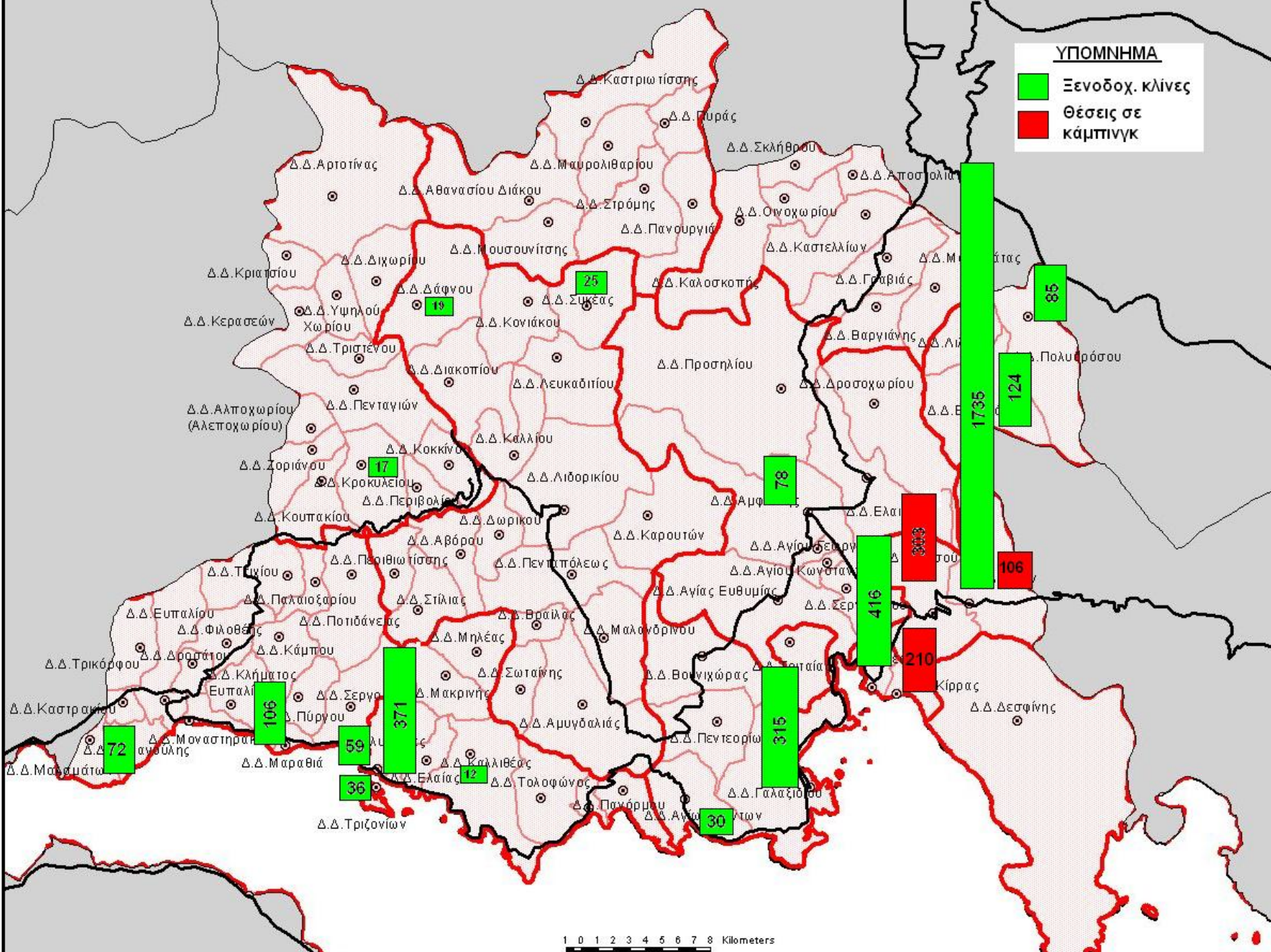
Πηγή: Εθνική Ελευθέρωση, Διδακτορική Διατριβή,
στο Πανεπιστήμιο Σοφρώνης, 1996

Τουρισμός

- Η Φωκίδα αποτελεί μια από τις ελάχιστες περιπτώσεις νομών της χώρας, όπου ο τουρισμός αναπτύχθηκε στο ορεινό και όχι στο παράκτιο τμήμα του
- Η τουριστική δραστηριότητα που αναπτύχθηκε στη δεκαετία 1970 είχε ως επίκεντρο τον διεθνούς εμβέλειας πολιτιστικό πόλο των Δελφών
- Τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα για τη Φωκίδα ήταν περιορισμένα, λόγω της εντελώς έκκεντρης θέσης της περιοχής σε σχέση με το σύνολο του νομού και της μικρής σχετικά απόστασής της από την Αθήνα
- Η λειτουργία των δύο χιονοδρομικών κέντρων, αν και εξίσου γεωγραφικά έκκεντρα με την προηγούμενη, αποδείχτηκε ουσιαστικότερης ωφέλειας για τη Φωκίδα.
- Ο τρίτος πόλος τουριστικής – παραθεριστικής δραστηριότητας στη Φωκίδα είναι η παράκτια ζώνη από Ιτέα μέχρι Ναύπακτο.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Ξενοδοχ. κλίνες
- Θέσεις σε κάμπινγκ

Καθεστῶτα προστασίας

1. Απόφαση 8 ΕΣΧΠ (1981) Περί της προστασίας της ευρύτερης περιοχής Δελφών

- Μοναδικότητα της ευρύτερης περιοχής Δελφών ως αρχαιολογικού χώρου και ως φυσικού τοπίου στον ελληνικό και διεθνή χώρο.
- Ανάγκη λήψης μέτρων, προληπτικών και κατασταλτικών για την ορθολογική, χωροταξική και περιβαλλοντική διαχείριση της ευρύτερης περιοχής Δελφών.
- Ανάγκη απορρέουσα και από διεθνείς δεσμεύσεις
- Δημιουργία ζωνών για απαγόρευση επιφανειακών εκμεταλλεύσεων.
- Ιδιαίτερη μέριμνα να μη θιγεί το Δελφικό Τοπίο

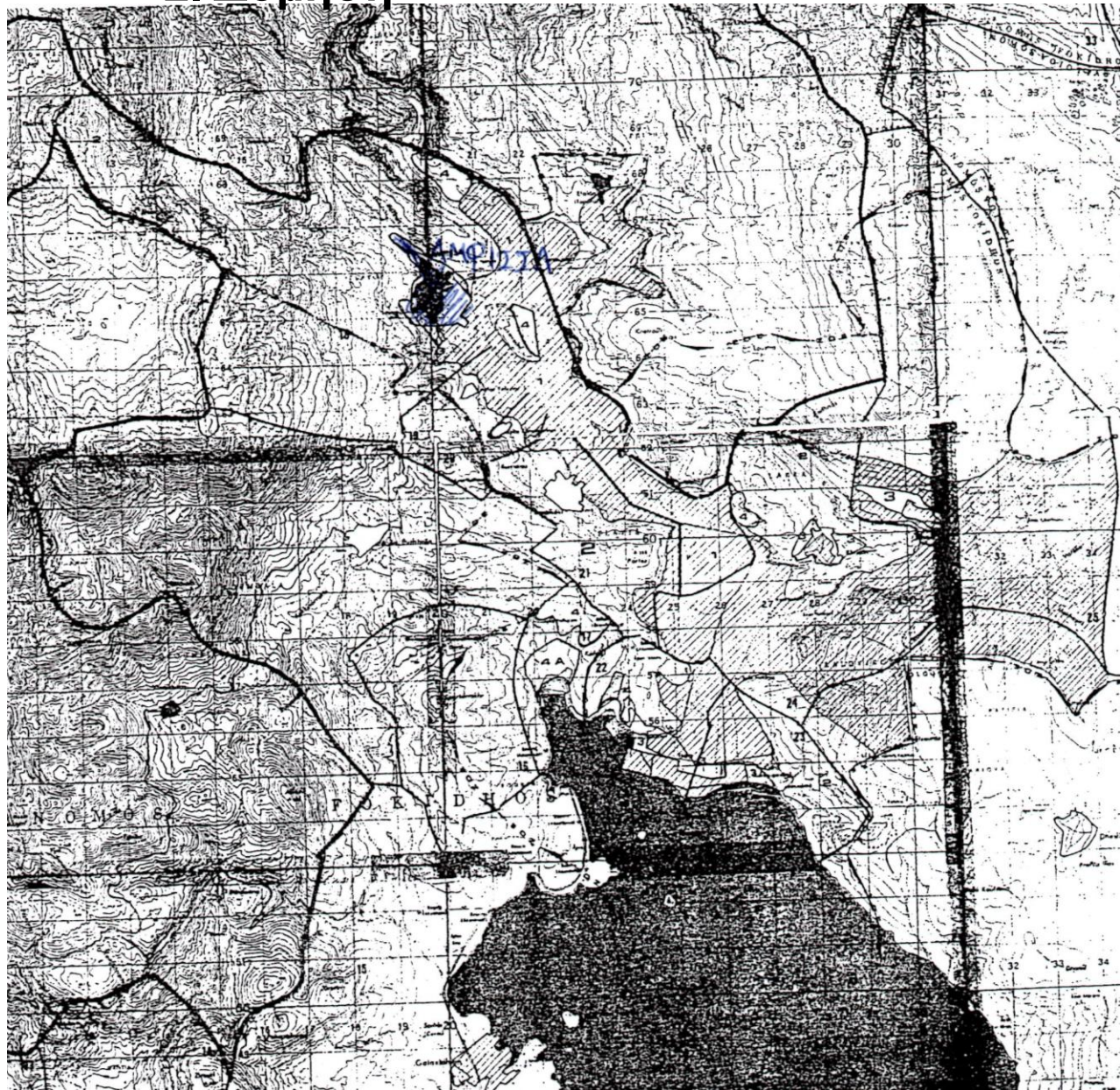

Καθεστώτα προστασίας

2. Δόμηση

Καθορισμός ΖΟΕ
κατωτάτου ορίου
κατάτμησης και
λοιπών όρων και
περιορισμών δόμησης
στην εκτός σχεδίου
και εκτός ορίων
οικισμών προ του
1923 ευρύτερη
περιοχή Δελφών Ν.
Φωκίδας και Ν.
Βοιωτίας (1985).

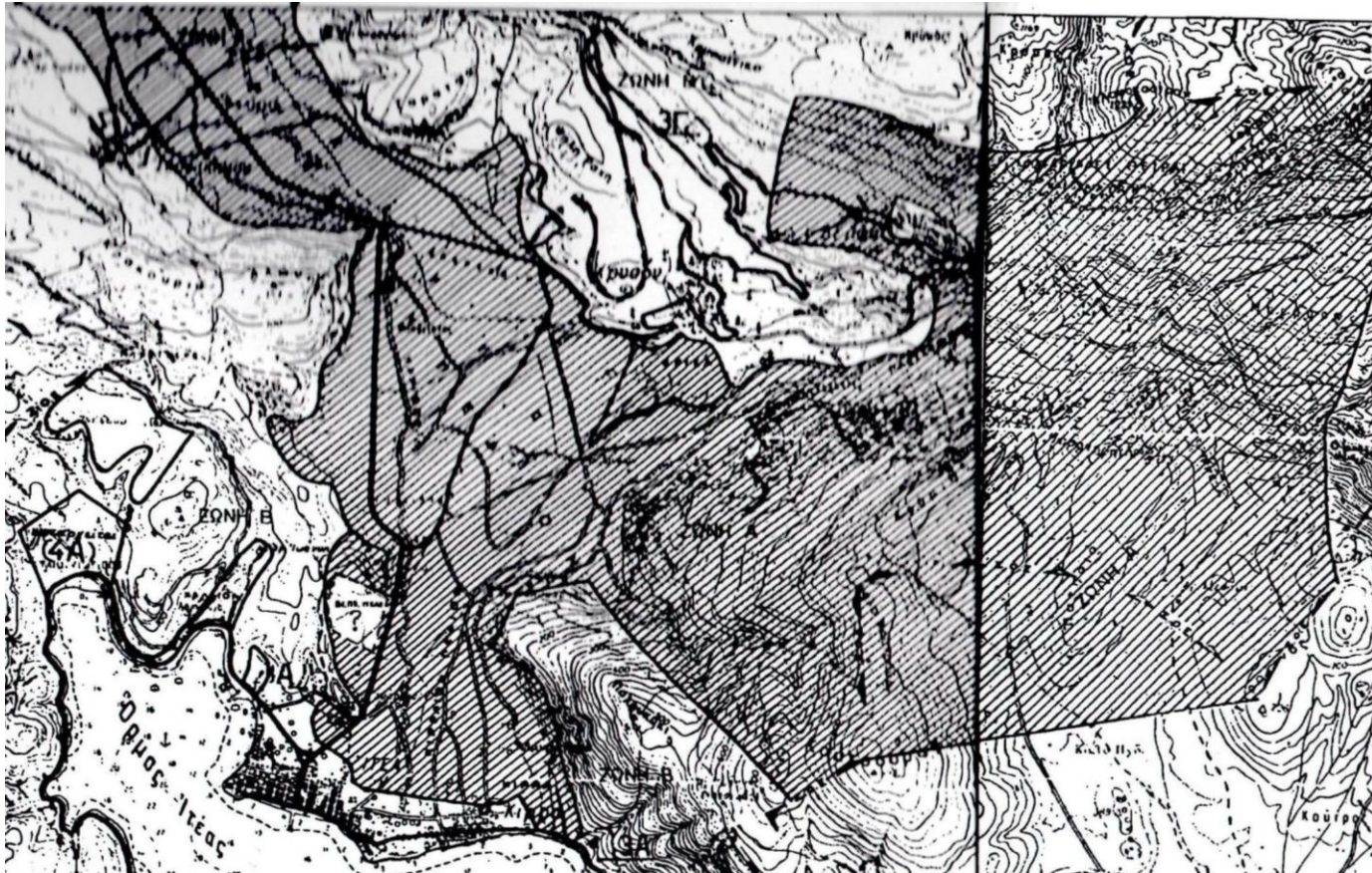
- Αδόμητη ζώνη Α
- Ζώνες παραγωγικών δραστηριοτήτων
- Απαγόρευση ίδρυσης και επέκτασης νέων μεταλλείων – λατομείων

Καθεστῶτα προστασίας

3. Πολιτιστικό περιβάλλον

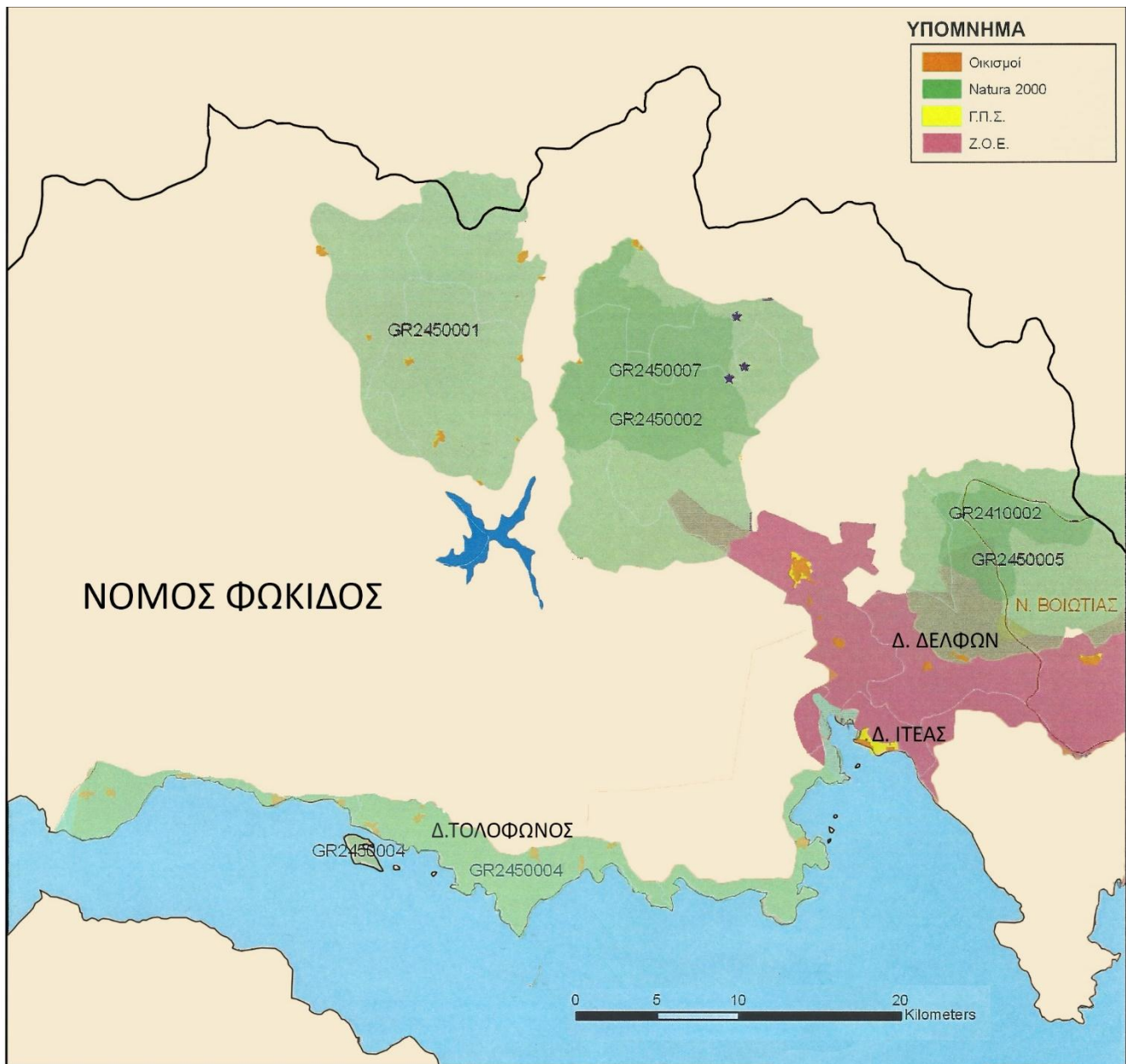
- Καθορισμός ζωνών προστασίας αρχαιολογικού χώρου Δελφών και ευρύτερου Δελφικού Τοπίου από ΥΠΠΟ (1991).
- Ζώνη Α αδόμητη απολύτου προστασίας που αντιστοιχεί στην περιοχή 1 της ΖΟΕ με προσθήκη αρχαιολογικών χώρων. - Ζώνη Β που περιβάλλει τη ζώνη Α και περιλαμβάνει όλες τις εντός της ΖΟΕ Περιοχές (2007).

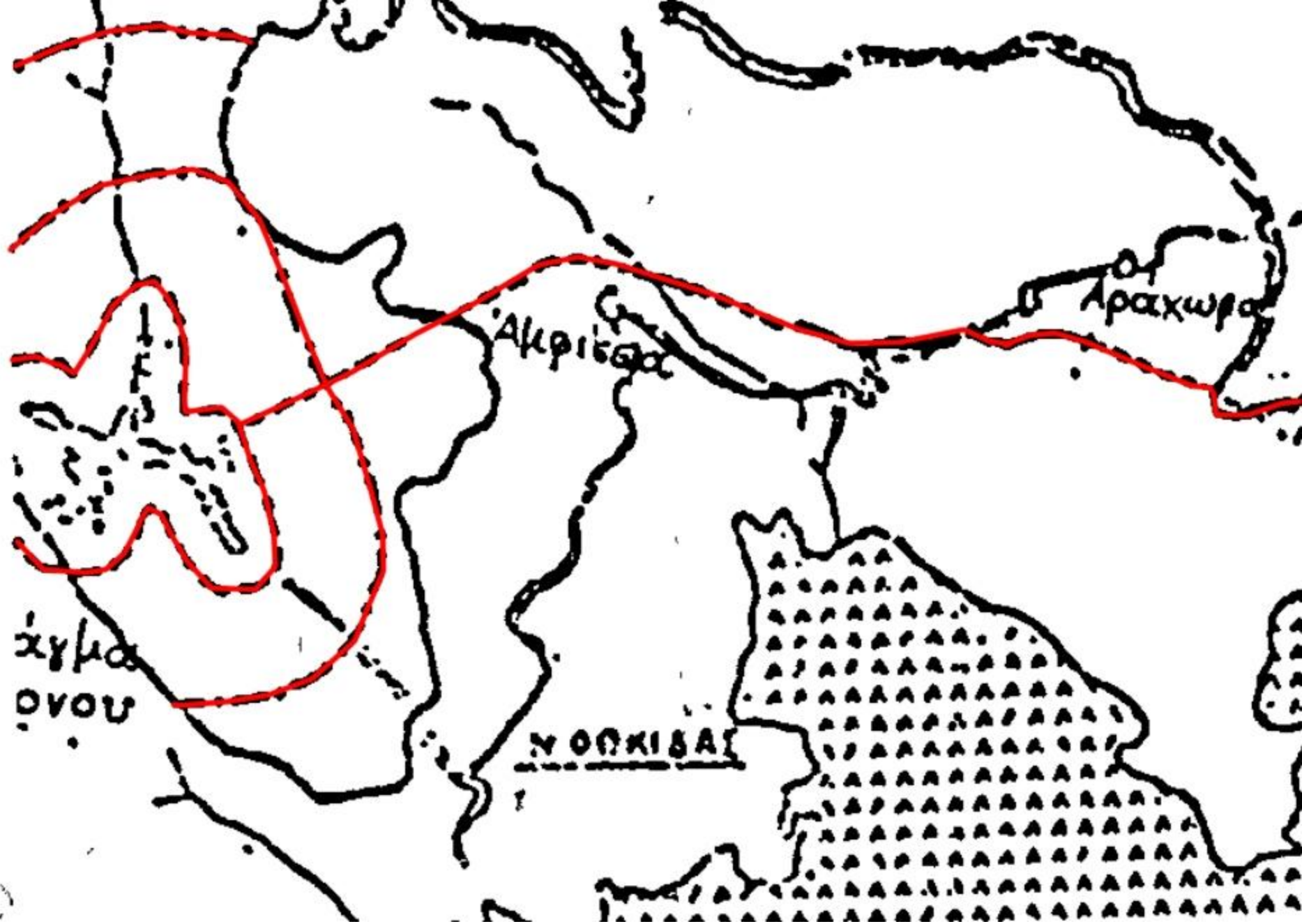

Καθεστώς προστασίας

4. Φυσικό περιβάλλον

- Εθνικός δρυμός Παρνασσού (ΒΔ 25.07.1938, ΦΕΚ 286/Α/1938),
- Εθνικός δρυμός Οίτης (ΒΔ 218/1966, ΦΕΚ 56/Α/1966).
- Περιοχές του ευρωπαϊκού δικτύου NATURA
 - Το όρος Γκιώνα (214,31 χλμ²),
 - Ο νοτιοανατολικός Παρνασσός- Εθνικός Δρυμός Παρνασσού – Δάσος Τιθορέας (183,79 χλμ²),
 - Ο Εθνικός Δρυμός Οίτης (94,66 χλμ²),
 - Η παραλιακή ζώνη από Ναύπακτο έως Ιτέα (18,29 χλμ²). Οι δύο Εθνικοί Δρυμοί περιλαμβάνονται και στις ζώνες Ειδικής Προστασίας του καταλόγου NATURA για τη διατήρηση των άγριων πτηνών (44,06 και 94,66 χλμ² αντίστοιχα).
 - Η περιοχή της Γκιώνας επικαλύπτεται με καταφύγιο άγριας ζωής, συμπεριλαμβάνει άλλο ένα και γειτνιάζει με ένα τρίτο σύμφωνα με το ΦΕΚ 253/4.5.1981, το ΦΕΚ 540/4.7.1986 και την Υπουργική Απόφαση 162380/3221/16.7.1981.

5. ΦΡΑΓΜΑ ΚΑΙ ΚΑΝΑΛΙ ΜΟΡΝΟΥ

Χωρικός σχεδιασμός (1)

1. Κατευθύνσεις Γενικού Πλαισίου

- Διατήρηση της εξορυκτικής δραστηριότητας στις υφιστάμενες περιοχές εκμετάλλευσης και διασφάλιση της δυνατότητας επέκτασης σε περιοχές, όπου εντοπίζονται νέα κοιτάσματα ή νέα ορυκτά, με τήρηση των όρων προστασίας του περιβάλλοντος και των προϋποθέσεων λειτουργίας των γειτονικών δραστηριοτήτων.
- Ορθολογική οργάνωση και ανάπτυξη του τομέα του τουρισμού- Διάχυση της δραστηριότητας σε νέες περιοχές- Περιβαλλοντική αναβάθμιση των περιοχών τουριστικού ενδιαφέροντος.

2. Περιφερειακό Πλαίσιο 2003

- Οι μεταλλευτικές περιοχές για το ΠΠΧΣΑΑ αποτελούν ζώνες όπου προτεραιότητα έχει η συγκεκριμένη δραστηριότητα σύμφωνα με το συνολικό πρότυπο χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας, λόγω της σημαντικής τους θέσης στην παραγωγική διαδικασία.
- Οι κύριες τουριστικές ζώνες αφορούν τις περιοχές μεγάλων υποδομών (ΧιονοδρομικάΜνημεία).
- Νέες εν δυνάμει ζώνες για εναλλακτικές μορφές αποτελούν τα μεγάλα φυσικά τοπία (NATURA κλπ) κυρίως τα υψηλά ορεινά και οι πολιτιστικοί πόροι.

Χωρικός σχεδιασμός (2)

1. Περιφερειακό Πλαίσιο 2014 (δημοσιοποίηση)

- Διασφάλιση των θεσμοθετημένων ενεργών περιοχών με εκμετάλλευση κοιτασμάτων ΟΠΥ με χωροθέτηση ως ζωνών με αποκλειστική χρήση τις Περιοχές Αποκλειστικής Μεταλλευτικής Δραστηριότητας (ως χάρτες του ΠΠΧΣΑΑ).
- Αποφυγή της προώθησης νέων χρήσεων ανταγωνιστικών της εξόρυξης στις περιοχές για εξόρυξη σε μακροχρόνια βάση που είναι θεσμοθετημένες ως Κύριας Μεταλλευτικής Δραστηριότητας.
- Προώθηση κατά προτεραιότητα σχεδίων διαχείρισης και προγραμμάτων δράσης για τις προστατευόμενες περιοχές NATURA εντός των οποίων αναπτύσσονται δραστηριότητες εξόρυξης και ιδίως στις περιοχές εξόρυξης βωξίτη που καλύπτουν το σύμπλεγμα των ορεινών όγκων Οίτης – Γκιώνας – Βαρδουσίων.
- Οι παραγωγικές εξειδικεύσεις της Περιφέρειας στο γεωργικό χώρο, στη βιομηχανία τροφίμων, στη χρήση των υδάτων, **στην εξόρυξη, την μεταλλουργία και τα μέγιστα περιβαλλοντικά θέματα**, που συνδέονται με τα παραπάνω, **καθώς και η πολιτιστική έλξη και συμβολική αξία στην εκπαίδευση και τον πολιτισμό του χώρου των Δελφών**, δίνουν τη δυνατότητα του σχεδιασμού από την Περιφερειακή Κοινωνία ενός ανταγωνιστικού προς τα έξω «Δικτύου πανεπιστημιακών και ανώτερων τεχνολογικών υποδομών και υποδομών έρευνας και τεχνολογίας», που θα αποτελεί δομή με Brand Name διεθνή εμβέλεια και παράλληλα συνοχής της Περιφέρειας.

- **Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας**